

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΙΙ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 17 Ιανουαρίου 2019, με την ακόλουθη σύνθεση: Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Βασιλική Σοφianού και Γεωργία Παπαναγοπούλου, Σύμβουλοι, Ιωάννης Καλακίκος (εισηγητής) και Αικατερίνη Σπηλιοπούλου, Πάρεδροι, που μετέχουν με συμβουλευτική γνώμη.

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παραστάθηκε ο Επιτροπεύων Πάρεδρος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Δημήτριος Κοκοτσής, που αναπληρώνει νόμιμα την κωλυόμενη Γενική Επίτροπο της Επικρατείας.

Γραμματέας: Γεώργιος Σαλαπάτας, υπάλληλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Για να δικάσει την από(Α.Β.Δ.....) έφεση:

Τηςτου....., κατοίκου(οδός....., Τ.Κ.....), η οποία παραστάθηκε μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου της Στυλιανού Βαγιάνου (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 7348),

κατά του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε δια του Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Κωνσταντίνου Παπαγεωργίου, **και**

κατά τηςσυνταξιοδοτικής πράξης του Διευθυντή της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Πολιτικών Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Γ.Λ.Κ.).

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο της εκκαλούσας, ο οποίος ζήτησε την παραδοχή της έφεσης.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της έφεσης, και

Τον Επιτροπεύοντα Πάρεδρο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε την έκδοση προδικαστικής απόφασης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη.

Αφού μελέτησε τη δικογραφία

Σκέφθηκε κατά το νόμο και

Αποφάσισε τα ακόλουθα :

I. Α. Σε αρμονία προς τις αρχές που απορρέουν από τις διατάξεις των άρθρων 8, 87 παρ. 1 και 2 και 93 παρ. 2, 3 και 4 του Συντάγματος (αρχές του νόμιμου δικαστή, της δικαστικής ανεξαρτησίας, της κατ' αρχήν δημοσιότητας των δικαστικών συνεδριάσεων, του αιτιολογημένου των δικαστικών αποφάσεων και της δημοσιότητας της απαγγελίας τους), με τις ρυθμίσεις των άρθρων 28 παρ. 2 και 80 παρ. 1 του π.δ/τος 1225/1981, Α' 304, καθιερώνονται η αρχή της μυστικότητας των διασκέψεων και οι διαδικαστικοί τύποι για τη λήψη απόφασης από τους δικαιοδοτικούς σχηματισμούς του Ελεγκτικού Συνεδρίου, υπό συνθήκες απόλυτης δικαστικής ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, διαφάνειας και ισότητας, προς διασφάλιση του, κατοχυρωμένου στα άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος, 47 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ, δικαιώματος πλήρους και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Οι διατάξεις δε αυτές του π.δ/τος 1225/1981 δεν επιβάλλουν την υποχρεωτική φυσική παρουσία των μελών του Δικαστηρίου στο κατάστημα αυτού για τη διενέργεια διάσκεψης, όταν συντρέχει σοβαρός λόγος που δικαιολογεί τη λήψη απόφασης από απόσταση, όπως κώλυμα μετάβασης μελών της σύνθεσης στο οικείο κατάστημα (πρβλ. Πολ. Πρωτ. Αθ. 7808, 7809/2008 επί των ΑΠ Ολ 19, 20/2007). Και τούτο, πολλώ μάλλον, όταν η φυσική παρουσία των μελών της σύνθεσης του οικείου σχηματισμού θα έθετε σε σοβαρή διακινδύνευση συνταγματικώς κατοχυρωμένα έννομα αγαθά, ιδίως δε εκείνα της ατομικής και δημόσιας υγείας (άρθρα 5 παρ. 5 και 21 παρ. 3 του Συντάγματος), ενόψει άλλωστε και της ίδιας της προστασίας της αξίας ανθρώπου ως θεμελιώδους αρχής του δημοκρατικού πολιτεύματος, κατ' άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος, που υποχρεώνει όλα τα όργανα της Πολιτείας όχι μόνο να τη σέβονται, αλλά και να την

προστατεύουν (βλ. ΕΛΣ II Τμ. 2076, 1176/2018, ΑΠ Ολ. 40/1998, ΣτΕ Ολ. 2003/2018, 100/2017, 250/2008, 867/1988 και, κατ' αναλογία, αποφ. Γερμανικού Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου της 15.2.2006 1 BvR 357/05, της 17.8.1956, BVerfGE 5,85). Στο πλαίσιο αυτό, κατ' επίκληση των άρθρων 44 παρ. 1, 5 παρ. 5 και 21 παρ. 3 του Συντάγματος, εκδόθηκε η από 11.3.2020 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου «Κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID-19 και της ανάγκης περιορισμού της διάδοσής του» (Α' 55), ήδη κυρωθείσα με το άρθρο 2 του ν. 4682/2020, Α' 76, η οποία, μνημονεύει στο σκεπτικό της, ως αιτιολογία της έκδοσής της «Την εξαιρετικά επείγουσα και απρόβλεπτη ανάγκη για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών λόγω της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID-19, τον περιορισμό της διάδοσής του και τη λήψη συναφών και αναγκαίων μέτρων για την οικονομία της Χώρας και την αγορά εργασίας». Ενόψει δε της υποχρέωσης του Κράτους να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα προστασίας της υγείας, μεταξύ άλλων και των λειτουργών του (πρβλ. Διάταξη Γαλλικού Συμβουλίου της Επικρατείας της 20.4.2020 σκ. 18), με το άρθρο 11 παρ. 2 της οικείας ΠΝΠ χορηγήθηκε ειδικότερη εξουσιοδότηση να ρυθμιστεί και κάθε ζήτημα που συνάπτεται με το καθεστώς προσωρινής αναστολής λειτουργίας των δικαστηρίων της χώρας. Κατ' εξουσιοδότηση της ρύθμισης αυτής εκδόθηκε η ΚΥΑΔ1α/ΓΠ.οικ.26804/25.4.2020 «Επιβολή του μέτρου της προσωρινής αναστολής λειτουργίας των Δικαστηρίων και Εισαγγελιών στο σύνολο της Επικράτειας και της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών, για το χρονικό διάστημα από 28.4.2020 έως και 15.5.2020», Β' 1588/25.4.2020, με το άρθρο τρίτο της οποίας, αφού αποφασίστηκε η προσωρινή αναστολή λειτουργίας των δικαστικών σχηματισμών του Ελεγκτικού Συνεδρίου για το διάστημα από 6.5.2020 έως 15.5.2020, ορίστηκε ότι, κατ' εξαίρεση της αναστολής αυτής, εντός του διαστήματος αυτού διενεργούνται, μεταξύ άλλων, διασκέψεις εξ αποστάσεως με τη χρήση υπηρεσιακών τεχνολογικών μέσων, καθώς και επείγουσες διασκέψεις με φυσική παρουσία. Με τις ρυθμίσεις αυτές, που κινούνται εντός του συνταγματικού πλαισίου ειδικότερης κανονιστικής εξουσιοδότησης, κατ' άρθρο 43 παρ. 2 εδ. β' του Συντάγματος, δεν εισήχθη πρωτογενής κανονιστική ρύθμιση για τη δυνατότητα εξ αποστάσεως διασκέψεων για το όλως περιορισμένο αυτό χρονικό διάστημα. Αντιθέτως, επιβεβαιώθηκε και ενεργοποιήθηκε η δυνατότητα εξ αποστάσεως διάσκεψης, που ούτως ή άλλως παρέχεται, κατά τα προεκτεθέντα, από τη γενική και αδιάστικτη διατύπωση των

οικείων διατάξεων της Δικονομίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ερμηνευόμενη υπό το φως του Συντάγματος, εφόσον συντρέχει σοβαρός λόγος, όπως εν προκειμένω, δηλαδή η προστασία υπέρτερης αξίας εννόμων αγαθών και στον βαθμό που διασφαλίζονται οι οικείες συνταγματικές και νομοθετικές εγγυήσεις λήψης δικαστικών αποφάσεων (πρβλ. Διάταξη του Γαλλικού Συμβουλίου της Επικρατείας της 10.4.2020, σκ. 12, απόφ. του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου της Γερμανίας, της 7.4.2020, 1 BvR 755/20). Ειδικότερα, προβλέφθηκε, ενόψει της προϊούσας τεχνολογικής εξέλιξης και της προσαρμογής των διαδικαστικών ενεργειών στα νέα τεχνολογικά δεδομένα (πρβλ. μεταξύ άλλων τις παρ. 2α και 4 του άρθρου 52 του π.δ/τος 1225/1981, όπως αυτές προστέθηκαν και τροποποιήθηκαν με τις παρ. 2 και 3, αντίστοιχα, του άρθρου 74 του ν. 4055/2012, Α' 51, και το κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθέν π.δ. 95/2014 «Ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων, ηλεκτρονική χορήγηση σχετικών πιστοποιητικών και λοιπών εγγράφων στο Ελεγκτικό Συνέδριο», Α' 162), η δυνατότητα διενέργειας τηλεδιάσκεψης με τη χρήση διαθέσιμης προς τούτο ηλεκτρονικής υπηρεσίας, που συνιστά συμβατό με το άρθρο 80 του π.δ/τος 1225/1981 μηχανισμό εξ αποστάσεως λήψης απόφασης, ο οποίος έχει ήδη, άλλωστε και ρητώς προβλεφθεί ως εναλλακτικό μέσο εξ αποστάσεως διεξαγωγής σχετικών διαδικαστικών ενεργειών (βλ. άρθρο 393 του ΚΠολΔ, 143 παρ. 4 και 233 ΚΠοινΔ, όπως ισχύουν, και εγχειρίδιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου «Videoconferencing as a part of European e-Justice», έτους 2009). Αντίθετη εκδοχή, σύμφωνα με την οποία για το έγκυρο της διάσκεψης ως διαδικαστικής πράξης, κατ' άρθρο 80 του π.δ/τος 1225/1981, επιβάλλεται η φυσική παρουσία των μελών του Δικαστηρίου, θα αντέβαινε στο ίδιο το γράμμα της οικείας διάταξης, στον βαθμό που θα εξαρτούσε το κύρος της διαδικαστικής πράξης από όρο μη προβλεπόμενο και θα προσέθετε κατά τρόπο μη επιτρεπτό, ενόψει των αρχών της σαφήνειας και της προβλεψιμότητας των οικείων δικονομικών ρυθμίσεων, ως διαδικαστικών εγγυήσεων του δικαιώματος δικαστικής προστασίας (πρβλ. αποφ. ΕΔΔΑ της 2.2.2016, Παπαϊωάννου κατά Ελλάδος, παρ. 45-46, της 13.1.2011, Ευαγγέλου κατά Ελλάδας, σκ. 22-23, της 15.12.2011, Poïrot κατά Γαλλίας, παρ. 42 επ., της 1.2.2007, Paljic κατά Γερμανίας, σκ. 43), προϋποθέσεις εγκυρότητας της οικείας διαδικαστικής ενέργειας, σε αντίθεση με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 46 του π.δ/τος 1225/1981. Και τούτο, δοθέντος ότι η ίδια η ρύθμιση, ούτε καθορίζει τον ακριβή τρόπο συμμετοχής των μελών της σύνθεσης κατά τη λήψη απόφασης, με συνέπεια να μην καθιστά τη φυσική παρουσία

των μελών της σύνθεσης ουσιώδη τύπο της διαδικασίας, κατ' άρθρο 115 περ. β' του ίδιου π.δ/τος, ούτε προβλέπει ως δικονομική έννομη συνέπεια την ακυρότητα της διαδικαστικής πράξης σε περίπτωση εξ αποστάσεως λήψης της απόφασης, σε κάθε δε περίπτωση η διεξαγωγή τηλεδιάσκεψης ουδεμία δικονομική βλάβη προκαλεί στους διαδίκους. Εξ άλλου, ούτε από τις διατάξεις του άρθρου 192 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999, Α' 97, και αναλόγως εφαρμοζομένου κατ' άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981, όπως ισχύει), που προβλέπει κατά τρόπο περιοριστικό τους λόγους ανυποστάτου των δικαστικών αποφάσεων, δύναται έστω και εμμέσως να συναχθεί ότι η εξ αποστάσεως λήψη απόφασης, όπως στην περίπτωση τηλεδιάσκεψης, καθιστά την εκδιδόμενη απόφαση ανυπόστατη. Τέλος, μία τέτοια συστατική ερμηνεία θα παρακώλυε ουσιωδώς την απονομή της δικαιοσύνης, σε περίπτωση συνδρομής σοβαρού λόγου που κωλύει τα μέλη του Δικαστηρίου από τη φυσική παρουσία τους στον προκαθορισμένο χώρο διάσκεψης, αναιρώντας τον σκοπό και την πρακτική αποτελεσματικότητα της απορρέουσας από τα άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος, 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ αρχής της δίκαιης δίκης, υπό την ειδικότερη έκφανση της αρχής της εύλογης διάρκειας αυτής, διαταράσσοντας τη δίκαιη ισορροπία σε βάρος του δικαιώματος των διαδίκων για την ταχεία και αποτελεσματική δικαστική τους προστασία (βλ. σχετικώς ΕλΣ Πρακτ. Ολ. 8ης Γεν. Συν/σης 29.4.2020, πρβλ. συναφώς αποφ. ΕΔΔΑ της 2.11.2010, Sakhnovski κατά Ρωσίας, της 5.10.2006, Marcello Viola κατά Ιταλίας επί συμβατότητας της βιντεοδιάσκεψης με τις απαιτήσεις του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ στο πλαίσιο συμμετοχής σε ποινικές διαδικασίες, με προδήλως μείζονος σημασίας διακύβευμα, εφόσον ο μηχανισμός αυτός συμβάλλει στην επιτάχυνση της διαδικασίας και υπό τον όρο διασφάλισης των δικαιωμάτων των διαδίκων και της εμπιστευτικότητας).

B. Κατόπιν αυτών, το Δικαστήριο, ενόψει των οριζομένων στην ως άνω ΚΥΑ Δ1α/ΓΠ.οικ.26804/25.4.2020, συνήλθε σε τηλεδιάσκεψη και, αφού έλαβε υπ' όψιν α) τη συνδρομή εξαιρετικών περιστάσεων και δη των κινδύνων από την εμφάνιση του COVID-19 και των αρνητικών συνεπειών διάδοσής του, οι οποίες έχουν καταγραφεί σε πληθώρα πρόσφατων νομοθετημάτων για την αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης [βλ. ιδίως ν. 4682/2020 για την κύρωση των διαδοχικώς εκδοθεισών ΠΝΠ, προς αντιμετώπιση των εκτάκτων συνθηκών λόγω της πανδημίας, αλλά και ανακοινώσεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (βλ. την επίσημη ιστοσελίδα του

Π.Ο.Υ. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>) και του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας (βλ. την επίσημη ιστοσελίδα του Ε.Ο.Δ.Υ. <https://eody.gov.gr/neos-koronaios-covid-19>), β) τη φύση της υπό κρίση υπόθεσης και την ανάγκη διεκπεραίωσής της προς διασφάλιση του δικαιώματος του εκκαλούντος σε δίκη εντός εύλογης διάρκειας, ομοφώνως αποφάνθηκε ότι συντρέχει σοβαρός λόγος για την εξ αποστάσεως λήψη απόφασης με χρήση υπηρεσιακών τεχνολογικών μέσων και, ειδικότερα, με χρήση της υπηρεσίας τηλεδιάσκεψης e:Presence.gov.gr, κατά τα αναφερόμενα στην αρχή της παρούσας [βλ. το άρθρο 3 της ΚΥΑ 429/2020 Β΄ 850/13.3.2020, όπου προβλέπονται, μεταξύ άλλων, οι δικλίδες διασφάλισης των οικείων διαδικαστικών και ουσιαστικών εγγυήσεων, ιδίως δε του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), όπως κάθε φορά ισχύει, καθώς και του ν. 4624/2019, Α΄ 137 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 ... και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις»].

II. Με την κρινόμενη έφεση, η εκκαλούσα, πρώην καθηγήτρια δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στρέφεται κατά της ... πράξης του Διευθυντή της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Πολιτικών Συντάξεων του Γ.Λ.Κ., με την οποία της κανονίστηκε σύνταξη από το Δημόσιο (στο εξής προσβαλλόμενη πράξη) και ζητεί, κατ' εκτίμηση του δικογράφου, την τροποποίησή της, ώστε ο συντάξιμος μισθός της α) ο οποίος υπολογίστηκε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 παρ. 2 του ν.4024/2011, με βάση το βασικό μισθό του 2^{ου} μισθολογικού κλιμακίου (Μ.Κ.) της κατηγορίας Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Π.Ε.) του ν.3205/2003, να επανυπολογιστεί με βάση το 4^ο Μ.Κ. του Βαθμού Β΄ του ν.4024/2011 και β) να συνυπολογιστεί σ' αυτόν και το επίδομα θέσης ευθύνης του άρθρου 13 παρ. 1 του ν.3205/2003 (υποδιευθυντή σχολικών μονάδων). Η έφεση αυτή, για την οποία έχει καταβληθεί το προσήκον παράβολο (με το ... έντυπο παραβόλου), έχει ασκηθεί νομότυπα και εν γένει παραδεκτώς και πρέπει να εξετασθεί ως προς τη νομική και ουσιαστική βασιμότητά της.

III. Κατά τον κρίσιμο χρόνο της ένδικης υπόθεσης, όσον αφορά στον υπολογισμό του συντάξιμου μισθού, βάσει του οποίου κανονίζεται η σύνταξη των πολιτικών συνταξιούχων του Δημοσίου, ίσχυαν οι ακόλουθες διατάξεις:

A. Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 - 5 του «Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων» (π.δ/μα 169/2007, Α' 210, στο εξής: Κ.Π.Σ.Σ.), η σύνταξη των πολιτικών συνταξιούχων του Δημοσίου υπολογίζεται βάσει του συντάξιμου μισθού τους, ο οποίος συγκροτείται, μεταξύ άλλων, από ποσοστό του μηνιαίου βασικού μισθού ενεργείας του βαθμού που έφεραν ή του μισθολογικού κλιμακίου βάσει του οποίου μισθοδοτούνταν κατά την αποχώρησή τους από την υπηρεσία, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά από τις οικείες μισθολογικές διατάξεις (βλ. Ελ.Συν. αποφ., 1785/2012, 2077/2010 Ολομ., 766/2018, 7622/2015, 1898/2014 του Τμήματος τούτου).

B. Σύμφωνα με το ισχύσαν έως 31.10.2011, για τους μόνιμους πολιτικούς υπαλλήλους του Δημοσίου, μισθολογικό καθεστώς του ν.3205/2003 «Μισθολογικές ρυθμίσεις λειτουργών και υπαλλήλων του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. (...)» (Α' 297), ο μηνιαίος βασικός μισθός των ανωτέρω υπαλλήλων διαμορφώνονταν βάσει της κατάταξής τους, ανάλογα με τα τυπικά προσόντα που κατείχαν κατά τον διορισμό τους και ανεξαρτήτως του βαθμού που έφεραν κάθε φορά, στα προβλεπόμενα απ' αυτόν Μ.Κ.. Ειδικότερα, το εκπαιδευτικό προσωπικό της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εξελισσόταν στα Μ.Κ. της Π.Ε. κατηγορίας με εισαγωγικό το 18^ο και καταληκτικό το 1^ο (βλ. άρθρο 3), για την δε κατάταξή του στο 2^ο Μ.Κ. απαιτείτο υπηρεσία τουλάχιστον τριάντα ενός (31) ετών, ενώ για το 1^ο Μ.Κ. υπηρεσία τουλάχιστον τριάντα τριών (33) ετών (βλ. άρθρα 4 και 5). Για την αντιμετώπιση, όμως, των δημοσιονομικών περιορισμών που αντιμετώπιζε η χώρα, στο πλαίσιο της εξειδίκευσης της προσπάθειας επίτευξης των στόχων ελέγχου των δαπανών και σταδιακής μείωσης του ελλείμματος του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015 που ψηφίστηκε με το ν.3985/2011 (Α' 151), με το άρθρο 38 παρ. 5 του ν.3986/2011 «Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015» (Α' 152) ανεστάλησαν, από 1.7.2011 και μέχρι τη θέσπιση νέου ενιαίου μισθολογίου, οι ως άνω μισθολογικές προαγωγές των δημοσίων υπαλλήλων. Ακολούθησε ο ν.4024/2011 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο - βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015» (Α' 226),

υπό την ισχύ του οποίου, από 1.11.2011 (βλ. άρθρο 32 παρ. 4), υιοθετήθηκε ένα μεικτό σύστημα αποδοχών, όπου η μισθολογική εξέλιξη κάθε υπαλλήλου συναρτάται με τη χορήγηση βαθμού και συνεπώς, συνδέεται πλέον ο βαθμός που κατέχει κάθε φορά ο υπάλληλος με τον αντίστοιχο μισθό. Ειδικότερα, οι υπάλληλοι κάθε κατηγορίας (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ) εξελίσσονται στους βαθμούς που προβλέπονται για την κατηγορία τους (έξι βαθμοί, κατά φθίνουσα σειρά Α΄ έως ΣΤ΄), αντιστοιχεί δε στον κάθε βαθμό κάθε κατηγορίας ένας βασικός μισθός, ο οποίος διαμορφώνεται περαιτέρω με την προσαύξηση που αντιστοιχεί στα Μ.Κ. που προβλέπονται σε κάθε βαθμό (βλ. άρθρα 6, 12, 13). Αναφορικά δε με τους υπηρετούντες κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού υπαλλήλους, προβλέφθηκε η αυτοδίκαιη κατάταξη των υπαλλήλων της ΠΕ κατηγορίας, που είχαν συμπληρώσει υπηρεσία πλέον των 21 ετών, στον Β΄ βαθμό, ενώ όσοι εξ αυτών είχαν πλεονάζοντα χρόνο στον ίδιο βαθμό, εξελίσσονταν στα Μ.Κ. του βαθμού αυτού κατά τα γενικώς ισχύοντα περί χορήγησης Μ.Κ., ήτοι με χορήγηση Μ.Κ. ανά τριετία (βλ. άρθρα 28 και 29).

Γ. Το άρθρο 1 παρ. 2 του ανωτέρω ν.4024/2011, όπως ίσχυε μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 4 παρ. 6 περ. β και γ του ν.4151/2013 (Α΄ 103), όριζε ότι: «1. (...) 2.α. Η σύνταξη των προσώπων που εντάσσονται στο μισθολόγιο του Δευτέρου Κεφαλαίου εξακολουθεί να υπολογίζεται με βάση τις συντάξιμες αποδοχές τους, όπως αυτές είχαν διαμορφωθεί κατά την προηγούμενη της έναρξης ισχύος των διατάξεων του παρόντος νόμου, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 38 του ν. 3986/2011 (Α' 152). β. Οι διατάξεις της προηγούμενης περίπτωσης έχουν εφαρμογή και για όσα από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα έχουν εξέλθει της υπηρεσίας από 1.7.2011 έως 31.10.2011. γ. Από την έναρξη ισχύος των διατάξεων του παρόντος νόμου, οι αναλογούσες ασφαλιστικές εισφορές για κύρια σύνταξη, επικουρική ασφάλιση και πρόνοια των προσώπων των προηγούμενων περιπτώσεων, υπολογίζονται επί των ανωτέρω συντάξιμων αποδοχών. δ. Οι διατάξεις της περίπτωσης α' έχουν εφαρμογή και για όσα από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα έχουν εξέλθει της Υπηρεσίας μέχρι την 30ή Ιουνίου 2011, μη εφαρμοζομένων στην περίπτωση αυτή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 38 του ν. 3986/2011. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου και αυτής έχουν εφαρμογή για όσους από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα υπάγονται στο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου ή συνταξιοδοτούνται με

βάση τις δημοσιούπαλληλικές διατάξεις. ε. (...) στ. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής ισχύουν μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2015. (...)».

Δ. Με τις προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 του ν.4024/2011, ορίστηκε ότι οι συντάξιμες αποδοχές που αποτελούν την βάση υπολογισμού της σύνταξης των υπαλλήλων που εντάσσονται στο μισθολόγιο του Δεύτερου Κεφαλαίου του νόμου αυτού, μεταξύ των οποίων και των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και υπάγονται στο συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου, α) για μεν αυτούς που έχουν αποχωρήσει από την υπηρεσία μέχρι 30.6.2011 (πριν την αναστολή των μισθολογικών προαγωγών με το άρθρο 38 παρ. 5 του ν.3986/2011) παραμένουν εκείνες που καθορίζονταν από τον προηγούμενο μισθολογικό νόμο (ν.3205/2003), όπως είχαν διαμορφωθεί κατά την 31.10.2011 (πριν την έναρξη ισχύος του νέου μισθολογίου) σε συνδυασμό με τις ισχύουσες συνταξιοδοτικές διατάξεις, β) για δε αυτούς που αποχωρούν μετά την έναρξη ισχύος του ανωτέρω νέου μισθολογικού νόμου (1.11.2011) ή έχουν αποχωρήσει από 1.7.2011 έως 31.10.2011 παραμένουν εκείνες που καθορίζονταν από τον προηγούμενο μισθολογικό νόμο, όπως είχαν διαμορφωθεί κατά την 31.10.2011 σε συνδυασμό με τις ισχύουσες συνταξιοδοτικές διατάξεις και τις διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 5 του ν.3986/2011 περί αναστολής των μισθολογικών προαγωγών. Οι έκτακτες αυτές ρυθμίσεις δεν αντίκεινται σε συνταγματικές ή υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις. Τούτο, διότι έχουν μεταβατικό χαρακτήρα ισχύουσες για περιορισμένο χρονικό διάστημα και εισήχθησαν «προκειμένου να αποφευχθεί η δαπάνη που θα προκαλείτο σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού από την εφαρμογή – επέκταση του νέου μισθολογίου τόσο στους αποχωρούντες μετά την 1.11.2011 υπαλλήλους όσο και στους ήδη συνταξιούχους για τους οποίους η σχετική δαπάνη υπολογίστηκε σε 420.000.000 € και με δεδομένη τη δυσχερή δημοσιονομική κατάσταση της Χώρας» (βλ. αιτιολογική έκθεση του νόμου), δοθέντος αφενός μεν ότι κατά το άρθρο 9 του Κ.Π.Σ.Σ. βάση για τον κανονισμό και την αναπροσαρμογή της σύνταξης αποτελεί ο βασικός μισθός ενεργείας, αφετέρου δε ότι με το νέο μισθολόγιο αυξήθηκαν οι βασικοί μισθοί. Επομένως, εκτιμωμένου του συνολικού δημοσιονομικού οφέλους τους και της ουσιαστικής συνεισφοράς τους στη συγκράτηση της συνταξιοδοτικής δαπάνης και, κατ' επέκταση, στην επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου της διατήρησης, ενόψει της δυσχερούς δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας, της βιωσιμότητας του συνταξιοδοτικού συστήματος, οι εν

λόγω ρυθμίσεις, τελούσες σε άμεση συνάφεια προς τον σκοπό του νομοθέτη παρίστανται επαρκώς δικαιολογημένες, δεδομένου, μάλιστα, ότι ο διακηρυσσόμενος από τον νομοθέτη σκοπός της περιστολής των συνταξιοδοτικών δαπανών δεν εξυπηρετεί απλώς το δημοσιονομικό συμφέρον του Δημοσίου, αλλά αποτελεί πράγματι σκοπό δημοσίου συμφέροντος, καθόσον αφορά στη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του συνταξιοδοτικού συστήματος και της συνέχισης της καταβολής συντάξεων, προς όφελος όλων των συνταξιούχων, παλαιών και νέων, ο οποίος μπορεί να δικαιολογήσει, κατ' αρχήν, τη λήψη των ανωτέρω μέτρων περικοπής του ύψους των καταβαλλόμενων συντάξεων (βλ. 634/2019, 2613/2016 αποφάσεις του Τμήματος τούτου).

IV. Περαιτέρω, όσον αφορά στον συνυπολογισμό στον συντάξιμο μισθό των πολιτικών συνταξιούχων του Δημοσίου και του επιδόματος θέσης ευθύνης προϊσταμένου οργανικής μονάδας, ίσχυαν οι ακόλουθες διατάξεις:

A. Το άρθρο 9 του Κ.Π.Σ.Σ. ορίζει στην παράγραφο 2 περίπτωση ι', όπως η περίπτωση ι' προστέθηκε από 1.1.2008 με το άρθρο 4 παρ. 4 του ν. 3620/2007 «Αύξηση συντάξεων του Δημοσίου από το 2007 και άλλες διατάξεις» (Α' 276), ότι στον συντάξιμο μισθό, με βάση τον οποίο κανονίζεται η σύνταξη, συνυπολογίζεται «(...) ι) για τους πολιτικούς δημοσίους υπαλλήλους προϊσταμένους οργανικών μονάδων, οποιουδήποτε επιπέδου, το επίδομα θέσης ευθύνης της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 3205/2003 (...) ανεξάρτητα εάν αποχωρούν από τις θέσεις αυτές (...)». Εξάλλου, το άρθρο 3 παρ. 3 του ν. 4151/2013 «Ρυθμίσεις για την τροποποίηση και τη βελτίωση συνταξιοδοτικών, δημοσιονομικών, διοικητικών και λοιπών διατάξεων του Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 103) ορίζει ότι: «3. Οι διατάξεις της περίπτωσης ι' της παρ. 2 του άρθρου 9 του π.δ. 169/2007, έχουν εφαρμογή μόνο για όσα από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα έχουν ασκήσει τα καθήκοντα του Προϊσταμένου Οργανικής Μονάδας τουλάχιστον για μία διετία, μετά από επιλογή τους για τη θέση αυτή από το αρμόδιο κατά περίπτωση όργανο, σύμφωνα με τις οικείες διοικητικές διατάξεις και όχι κατά ανάθεση ή αναπλήρωση».

B. Το άρθρο 13 του ν.3205/2003 «Μισθολογικές ρυθμίσεις λειτουργών και υπαλλήλων του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. (...)» (Α' 297), στην παράγραφο 1 που παραπέμπει το ως άνω άρθρο 9 παρ. 2 περ. ι' του Κ.Π.Σ.Σ., ορίζει ότι: «1. Στους προϊσταμένους οργανικών μονάδων οποιουδήποτε επιπέδου καταβάλλεται, για όσο χρόνο ασκούν τα καθήκοντά τους, μηνιαίο επίδομα θέσης ευθύνης οριζόμενο, κατά

βαθμίδα θέσης, ως εξής: (...) β. Προϊστάμενοι εκπαίδευσης: i. (...) ν. Υποδιευθυντές Σχολικών Μονάδων (...) εβδομήντα ευρώ (70€) (...)».

Γ. Η επιλογή και τοποθέτηση σε θέσεις υποδιευθυντών σχολικών μονάδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, υπό την ισχύ των διατάξεων των άρθρων 10 παρ. 1,3, 11 παρ. 5, 15, 16 παρ. 10, 18 παρ. 7, 23, 24 παρ. 14 και 25 παρ. 1 του ν.3848/2010 «Αναβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτικού – καθιέρωση κανόνων αξιολόγησης και αξιοκρατίας στην εκπαίδευση και λοιπές διατάξεις» (Α΄ 71), ρυθμίζονταν ως εξής: Αρχικά, καλούνταν από τον οικείο διευθυντή εκπαίδευσης οι καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που είχαν συμπληρώσει τουλάχιστον οκταετή εκπαιδευτική υπηρεσία (ή μικρότερη ελλείπει εκπαιδευτικών που έχουν συμπληρώσει οκταετία) να υποβάλουν σχετική δήλωση προτίμησης στον διευθυντή της σχολικής μονάδας όπου ανήκαν οργανικά. Ακολούθως, συνεδρίαζε ο οικείος σύλλογος διδασκόντων επί της υποβληθείσας αίτησης (ή αιτήσεων) σε συνεδρίαση, από την οποία απείχε ο υποψήφιος υποδιευθυντής (ή υποδιευθυντές), και βάσει των προβλεπόμενων στο άρθρο 15 του ανωτέρω νόμου κριτηρίων επιλογής συνέτασσε αιτιολογημένη πρόταση επιλογής υποδιευθυντή της σχολικής μονάδας. Η πρόταση αυτή μαζί με το πρακτικό του συλλόγου των διδασκόντων διαβιβάζονταν στο αρμόδιο Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Δ.Ε.), το οποίο, μετά από έλεγχο της συνδρομής των προϋποθέσεων και της νομιμότητας της διαδικασίας διαμόρφωσης της πρότασης, πρότεινε στον οικείο διευθυντή εκπαίδευσης την τοποθέτηση των υποδιευθυντών σχολικών μονάδων, η οποία γίνονταν με απόφαση του οικείου διευθυντή εκπαίδευσης. Ορίζεται δε στο άρθρο 25 παρ. 1 του ανωτέρω νόμου ότι η «επιλογή και τοποθέτηση των στελεχών της δημόσιας εκπαίδευσης (...) στις κενές θέσεις γίνεται για τετραετή θητεία, η οποία σε κάθε περίπτωση λήγει την 31η Ιουλίου του τέταρτου έτους που ακολουθεί την επιλογή τους. (...)».

Δ. Το άρθρο 4 παρ. 1 και 2 του ν.3687/2008 «Θέματα προσωπικού Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ...» (Α΄ 159), όπως η παρ. 2 ισχύει μετά την τροποποίησή της με το άρθρο 329 παρ. 6.β του ν.4072/2012 (Α΄ 86), ορίζει ότι: «1. Οι κατά το άρθρο 155 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007, ΦΕΚ 26/Α΄) απολύσεις, λόγω ορίου ηλικίας και τριακονταπενταετούς υπηρεσίας, για τους εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης πραγματοποιούνται

στο τέλος του διδακτικού έτους, από τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας και της τριακονταπενταετούς υπηρεσίας. 2. Οι αιτήσεις παραίτησης των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, που υποβάλλονται μετά τη 10η Ιουλίου, καθώς και κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους, γίνονται αποδεκτές με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από γνώμη των Κεντρικών Υπηρεσιακών Συμβουλίων (Κ.Υ.Σ.Π.Ε., Κ.Υ.Σ.Δ.Ε.), για εξαιρετικούς λόγους, όπως βαριές και δυσίατες ασθένειες, οι οποίες αποδεικνύονται από πιστοποιητικά Υγειονομικής Επιτροπής ή Δημόσιου Νοσοκομείου, ή για ιδιαίτερα σοβαρούς οικογενειακούς λόγους. Αίτηση παραίτησης μόνιμου εκπαιδευτικού πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που υποβάλλεται το πρώτο δεκαήμερο του Ιουλίου θεωρείται ότι έχει γίνει αποδεκτή και λύεται αυτοδικαίως η υπαλληλική σχέση, αν παρέλθει άπρακτη προθεσμία ενός (1) μήνα από την υποβολή της». Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2 του π.δ/τος 104/1979 «Περί σχολικού και διδακτικού έτους (...) των (...) Σχολείων Μέσης Γενικής Εκπαιδύσεως» (Α' 23), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του π.δ/τος 123/1987 (Α' 68), για τα γυμνάσια και λύκεια δημόσια και ιδιωτικά «2. Το διδακτικό έτος (...) αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 30ή Ιουνίου του επόμενου έτους.».

Ε. Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις συνάγονται και τα ακόλουθα: Σύμφωνα με την ειδική συνταξιοδοτική διάταξη του άρθρου 4 παρ. 4 του ν.3620/2007, στο συντάξιμο μισθό των πολιτικών συνταξιούχων του Δημοσίου συνυπολογίζεται, από 1.1.2008, το επίδομα θέσης ευθύνης που προβλέπεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 13 του ν.3205/2003, μεταξύ άλλων, για τους Υποδιευθυντές Σχολικών Μονάδων. Όπως διευκρινίζεται δε με τη μεταγενέστερη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 3 του ν.4151/2013, για τον συνυπολογισμό του επιδόματος θέσης ευθύνης α) πρέπει ο υπάλληλος να έχει επιλεγεί για τη θέση Προϊσταμένου της οικείας οργανικής μονάδας, σύμφωνα με τις κάθε φορά ισχύουσες διοικητικές διαδικασίες από το αρμόδιο κατά περίπτωση όργανο, ενώ ορίζεται ότι β) απαιτείται να έχει ασκήσει τα καθήκοντα της συγκεκριμένης θέσης τουλάχιστον για μία διετία από την τοποθέτησή του σ' αυτή (βλ. 778, 772, 769/2019, 59, 50/2016 καθώς και 787/2017, 2617, 2616, 1000, 819, 492, 50/2016, 1024/2015, 4719/2013, 2522/2012, 2498, 1084, 225/2011 αποφάσεις του Τμήματος τούτου). Περαιτέρω –από τη συστηματική ερμηνεία των ως άνω συνταξιοδοτικών διατάξεων προς τις ειδικές ρυθμίσεις που εφαρμόζονται, για την προστασία της εύρυθμης λειτουργίας των σχολικών μονάδων, τόσο για την

επιλογή και τοποθέτηση των στελεχών της δημόσιας εκπαίδευσης (επιλογή και τοποθέτηση στη θέση προϊσταμένου για τετραετή θητεία, η οποία σε κάθε περίπτωση λήγει την 31^η Ιουλίου του τέταρτου έτους που ακολουθεί την επιλογή τους), όσο και για τη λύση της υπαλληλικής σχέσης των εκπαιδευτικών κατά την αυτοδίκαιη απόλυσή τους λόγω ορίου ηλικίας και τριακονταπενταετούς υπηρεσίας (αποχώρηση από την υπηρεσία άμα τη λήξει του διδακτικού έτους) ή λόγω παραίτησής τους (κατ' ουσίαν δυνατότητα υποβολής παραίτησης το πρώτο δεκαήμερο μετά τη λήξη του διδακτικού έτους και μόνο για εξαιρετικούς λόγους σε άλλο χρόνο)– συνάγεται ότι η, ως άνω τιθέμενη για τον συνυπολογισμό στο συντάξιμο μισθό και του επιδόματος θέσης ευθύνης, προϋπόθεση της άσκησης των καθηκόντων προϊσταμένου εκπαίδευσης τουλάχιστον για μία διετία, έχει την έννοια, στην περίπτωση λύσης της υπαλληλικής σχέσης εκπαιδευτικού λόγω παραίτησής του, στην αμέσως προηγούμενη της αποχώρησης από την υπηρεσία άσκηση καθηκόντων προϊσταμένου τουλάχιστον δύο όχι ημερολογιακών αλλά διδακτικών ετών.

V. Στην προκείμενη υπόθεση, η εκκαλούσα, πρώην καθηγήτρια δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (τακτικός υπάλληλος του Υπουργείου Παιδείας από το 13.9.1980), υπέβαλε την παραίτησή της από την υπηρεσία της στις 8.7.2013 και ένα μήνα μετά, στις 7.8.2013, διαπιστώθηκε, με την ... πράξη του Διευθυντή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Δ.Ε.) Β' Αθήνας του Υπουργείου Παιδείας Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (στο εξής: Υπουργείο Παιδείας), η αυτοδίκαιη λύση της υπαλληλικής της σχέσης. Κατά την έξοδό της από την υπηρεσία, είχε καταταχθεί στο 4^ο Μ.Κ. του Βαθμού Β' της κατηγορίας Π.Ε. του βαθμολογίου-μισθολογίου του ν.4024/2011 (βλ. την ... πράξη του Διευθυντή Δ.Ε. Β' Αθήνας του Υπουργείου Παιδείας). Με την, εκδοθείσα στις 20.5.2014, προσβαλλόμενη πράξη της κανονίστηκε σύνταξη πληρωτέα από το Δημόσιο, από 8.8.2013, με βάση την από έτη 33-8-6 συνολική συντάξιμη υπηρεσία της. Η σύνταξή της, κανονίστηκε, κατ' επίκληση του άρθρου 38 παρ. 5 του ν.3986/2011, με βάση τα 749/1000 του βασικού μισθού του 2^{ου} Μ.Κ. της κατηγορίας Π.Ε.4 του μισθολογίου του ν.3205/2003, στο οποίο είχε εξελιχθεί, με τη συμπλήρωση 31 ετών υπηρεσίας, την 1^η.12.2010 (βλ. ... πράξη του Διευθυντή Δ.Ε. Β' Αθήνας), πριν από την, σύμφωνα με τον ανωτέρω νόμο, αναστολή, από 1.7.2011, των μισθολογικών προαγωγών των υπαγόμενων στο ενιαίο μισθολόγιο υπαλλήλων. Περαιτέρω, στην ως άνω κανονισθείσα σύνταξή της, δεν συνυπολογίστηκε στο συντάξιμο μισθό της και το επίδομα θέσης ευθύνης, με την

αιτιολογία ότι δεν δικαιούται τον εν λόγω συνυπολογισμό διότι δεν παρέμεινε στη θέση Υποδιευθύντριας σχολικής μονάδας την προβλεπόμενη, από το άρθρο 3 παρ. 3 του ν.4151/2013, διετία.

VI. Με την κρινόμενη έφεση, η εκκαλούσα στρέφεται κατά της προσβαλλόμενη πράξης και ζητεί την τροποποίησή της:

A. Κατά το μέρος που ο συντάξιμος μισθός της υπολογίστηκε με βάση το 2^ο Μ.Κ. της κατηγορίας Π.Ε. του ν.3205/2003, προβάλλοντας ότι έπρεπε να υπολογιστεί με βάση το 4^ο Μ.Κ. του Βαθμού Β΄ της ίδιας κατηγορίας του ν.4024/2011, στο οποίο είχε εξελιχθεί και με το οποίο εμισθοδοτείτο κατά την έξοδό της από την υπηρεσία. Ειδικότερα, ισχυρίζεται, κατ' εκτίμηση του δικογράφου, ότι ο ως άνω υπολογισμός του συντάξιμου μισθού της δεν είναι νόμιμος, καθόσον α) σύμφωνα με το άρθρο μόνο παρ. 7 του ν.3847/2010 «Επανακαθορισμός των επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας για τους συνταξιούχους και βοηθηματούχους του Δημοσίου» (Α΄ 67), όσοι υπάλληλοι, όπως αυτή, έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα έως 31.12.2010 «δεν θίγονται από την παραμονή στην υπηρεσία μετά την ανωτέρω ημερομηνία και τυχόν συνταξιοδοτικές μεταβολές στη διάρκεια αυτής δεν επηρεάζουν τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησής τους, καθώς και τον τρόπο υπολογισμού της σύνταξής τους.», σε κάθε δε περίπτωση β) παραβιάζει την αρχή της ισότητας, δεδομένου ότι καταλαμβάνει από 1.7.2011 μόνο τους εξερχόμενους της υπηρεσίας και μάλιστα για αόριστο χρονικό διάστημα χωρίς καμία αιτιολογία και χωρίς να εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον, καθώς επίσης και το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης, για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (Ε.Σ.Δ.Α.) που κατοχυρώνει τον σεβασμό της περιουσίας του προσώπου, δεδομένου ότι πλήττει άμεσα ώριμα συνταξιοδοτικά της δικαιώματα.

B. Κατά το μέρος που στον συντάξιμο μισθό της δεν συνυπολογίστηκε και το επίδομα Υποδιευθυντή Σχολικών Μονάδων, προβάλλοντας ότι δικαιούται τον εν λόγω συνυπολογισμό διότι κατά τη σχολική περίοδο 2011-2012 και 2012-2013 ήταν Υποδιευθύντρια του Πειραματικού Γυμνασίου Ειδικότερα, ισχυρίζεται, κατ' εκτίμηση του προβαλλόμενου λόγου έφεσης, ότι, κατά την αληθή έννοια του άρθρου 3 παρ. 3 του ν.4151/2013, για τους συνταξιούχους εκπαιδευτικούς απαιτείται η άσκηση καθηκόντων προϊσταμένου εκπαίδευσης τουλάχιστον δύο διδακτικών ετών, καθόσον αυτοί μπορούν, κατ' ουσίαν, να υποβάλουν αίτηση παραίτησης μόνο κατά

το πρώτο δεκαήμερο του μήνα Ιουλίου, επομένως προκειμένου να συμπληρωθεί διαιτία, είναι υποχρεωμένοι, σε αντίθεση με τους υπόλοιπους δημοσίους υπαλλήλους, να παραμείνουν στην πραγματικότητα επί τριετία στη θέση προϊσταμένου. Αντίθετη δε ερμηνευτική εκδοχή θα καθιστούσε τη διάταξη ανεφάρμοστη, καθόσον θα αντίκειτο στη συνταγματική αρχή της ισότητας και θα παραβίαζε το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α.. Προς επίρρωση δε των ως άνω ισχυρισμών της, επικαλείται και προσκομίζει: α) το 9/16.9.2011 πρακτικό του Συλλόγου καθηγητών του Πειραματικού Γυμνασίου ..., με το οποίο, χωρίς τη δική της συμμετοχή στη συνεδρίαση, προτείνεται η επιλογή της για τη θέση της Υποδιευθύντριας του σχολείου. β) Το ... έγγραφο του Διευθυντή Δ.Ε. Β' Αθήνας του Υπουργείου Παιδείας, με το οποίο της ανακοινώθηκε ότι, με την ταυτάριθμη απόφαση του ίδιου Διευθυντή, που εκδόθηκε κατόπιν της ... πράξης του ΠΥΣΔΕ της ανωτέρω Διεύθυνσης, τοποθετήθηκε ως Υποδιευθύντρια στο Πειραματικό Γυμνάσιο ... με τετραετή θητεία που λήγει στις 31.7.2015.

VII. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στις νομικές σκέψεις που προηγήθηκαν, πρέπει να γίνουν δεκτά τα ακόλουθα:

A. Ο συντάξιμος μισθός της εκκαλούσας πολιτικής συνταξιούχου, αφού αυτή κατά την ενεργό υπηρεσία της εντάσσονταν στο μισθολόγιο του ν.4024/2011 και αποχώρησε από την υπηρεσία στις 7.8.2013, ήτοι μετά την 1.7.2011 (αναστολή των μισθολογικών προαγωγών), ορθώς υπολογίστηκε, με την προσβαλλόμενη πράξη, κατ' εφαρμογή των ισχυουσών κατά τον κρίσιμο χρόνο ρυθμίσεων του άρθρου 1 παρ. 2 του ανωτέρω ν.4024/2011, με βάση τον μηνιαίο βασικό μισθό του 2^{ου} Μ.Κ. της κατηγορίας Π.Ε.4 του ν.3205/2003, που μισθοδοτούνταν κατά την 31.10.2011 (πριν την έναρξη ισχύος του νέου μισθολογίου) σε συνδυασμό με τις ρυθμίσεις του άρθρου 38 παρ. 5 του ν.3986/2011 περί αναστολής των μισθολογικών προαγωγών, επί του οποίου (μισθού 2^{ου} Μ.Κ.), εξάλλου, γίνονταν και οι αναλογούσες κρατήσεις υπέρ σύνταξης (βλ. άρθρο 1 παρ. 2 περ. γ' του ν.4024/2011). Οι εν λόγω διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 του ν.4024/2011 ως μεταγενέστερες κατισχύουν όσων είχαν προβλεφθεί αναφορικά με τον τρόπο υπολογισμού των συντάξεων από διατάξεις προγενέστερων νόμων όπως εκείνες του άρθρου μόνο του ν.3847/2010, καθόσον ο νεότερος νομοθέτης δεν δεσμεύεται να ρυθμίσει διαφορετικά ήδη ρυθμισμένες με ίσης τυπικής ισχύος διατάξεις έννομες σχέσεις και καταστάσεις, απορριπτόμενου ως αβάσιμου του σχετικού λόγου έφεσης. Εξάλλου, όπως προεκτέθηκε, οι διατάξεις

αυτές δεν αντίκεινται σε συνταγματικής ή υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις, όπως αβασίμως προβάλλεται με τον σχετικό λόγο έφεσης. Ειδικότερα, η εν λόγω ρύθμιση, αιτιολογείται από λόγους δημοσίου συμφέροντος (βλ. ανωτέρω σκέψη Π.Δ.), επιβάλλεται επί των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων, στις αποδοχές ενεργείας των οποίων είχε επιβληθεί η αναστολή των μισθολογικών προαγωγών, ήτοι η διαφοροποίηση ως προς το συνταξιοδοτικό καθεστώς των συνταξιούχων γίνεται με κριτήριο αρκούντος αντικειμενικό και μη αναδεικνυόμενου ως αυθαίρετου, πέραν δε ενός μικρού χρονικού διαστήματος αναδρομής (1.7.2011 - 31.10.2011) καταλαμβάνει τους συνταξιούχους, μεταξύ των οποίων και την εκκαλούσα, κατά την έξοδό τους από την υπηρεσία και για συγκεκριμένο, έως 31.12.2015, χρονικό διάστημα, μεταβάλλοντας για το χρονικό αυτό διάστημα τον τρόπο υπολογισμού του συντάξιμου μισθού τους, προβλέποντας, μάλιστα, τον υπολογισμό των αναλογουσών κρατήσεων μόνο επί των συντάξιμων αποδοχών που λαμβάνονται υπόψη για τον κανονισμό της σύνταξής τους. Υπό τις ως άνω συνθήκες η ρύθμιση αυτή δεν αντίκειται στη συνταγματική αρχή της ισότητας, ούτε τίθεται ζήτημα προστατευόμενων από το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. γεγεννημένων απαιτήσεων της εκκαλούσας, σε κάθε δε περίπτωση, δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι ανατρέπει τη δίκαιη ισορροπία μεταξύ του δικαιώματος αυτής και του σκοπού δημοσίου συμφέροντος, τον οποίο εξυπηρετεί η ρύθμιση, αφού δεν συνιστά, αφ' εαυτή, υπερβολικό βάρος αντιβαίνουσα έτσι τις προβλέψεις του εν λόγω άρθρου (βλ. και 634/2019, 2613/2016 αποφάσεις του Τμήματος τούτου).

Β. Η εκκαλούσα, όπως βασίμως προβάλλεται με την κρινόμενη έφεση, δικαιούται τον συνυπολογισμό στο συντάξιμο μισθό της του επιδόματος θέσης ευθύνης Υποδιευθυντή Σχολικών Μονάδων. Τούτο, διότι α) είχε νομίμως, σύμφωνα με τις σχετικές ρυθμίσεις του ν.3848/2010, επιλεγεί και τοποθετηθεί στη θέση της Υποδιευθύντριας στο Πειραματικό Γυμνάσιο ... (έχοντας τουλάχιστον οκταετή εκπαιδευτική υπηρεσία και, μετά από αιτιολογημένη πρόταση για την επιλογή της από το οικείο σύλλογο διδασκόντων και θετική πρόταση του οικείου Π.Υ.Σ.Δ.Ε., τοποθέτηση από το αρμόδιο όργανο) και β) άσκησε, όπως απαιτείται από το άρθρο από το άρθρο 3 παρ. 3 του ν.4151/2013, τα καθήκοντα της συγκεκριμένης θέσης τουλάχιστον για μία διετία, ειδικότερα κατά τα διδακτικά έτη 2011-2012 και 2012-2013, από την τοποθέτησή της στη θέση αυτή και μέχρι την λύση της υπαλληλικής της σχέσης με αποδοχή της παραίτησής της από την υπηρεσία. Πάσχει δε το

αιτιολογικό έρεισμα της προσβαλλόμενης πράξης, επί τη βάσει του οποίου απορρίφθηκε η ως άνω συνταξιοδοτική αξίωσή της, καθόσον, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του ανωτέρω άρθρου 3 παρ. 3 του ν.4151/2013, έγινε δεκτό ότι δεν επληρούτο η απαίτηση της διεισδυτικής παραμονής στη θέση προϊσταμένου εκπαίδευσης, αφού η αληθής έννοια του νόμου αφορά, στην περίπτωση λύσης της υπαλληλικής σχέσης εκπαιδευτικού λόγω παραίτησής του, στην αμέσως προηγούμενη της αποχώρησης από την υπηρεσία άσκηση καθηκόντων προϊσταμένου τουλάχιστον δύο όχι ημερολογιακών αλλά διδακτικών ετών, προϋπόθεση που πράγματι συντρέχει εν προκειμένω. Επομένως, πρέπει η κρινόμενη έφεση να γίνει δεκτή κατά τούτο, τροποποιούμενης αντίστοιχα της προσβαλλόμενης πράξης και να παραπεμφθεί η υπόθεση στην ήδη αρμόδια (βλ. άρθρο 395 παρ. 1, 3 και 8 του ν.4512/2018, Α' 5) Διεύθυνση Χορήγησης Συντάξεων Δημόσιου Τομέα του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.), προκειμένου να επανυπολογίσει τη σύνταξή της, με συνυπολογισμό στο συντάξιμο μισθό της και του επιδόματος θέσης ευθύνης Υποδιευθυντών Σχολικών Μονάδων. Περαιτέρω, καθόσον, σύμφωνα με το άρθρο 60 παρ. 1 του Κ.Π.Σ.Σ., σε καμία ανεξαιρέτως περίπτωση, δεν επιτρέπεται να αναγνωρισθούν αναδρομικώς σε βάρος του Δημοσίου Ταμείου οικονομικά δικαιώματα από συντάξεις για χρονικό διάστημα πέραν των τριών ετών από την πρώτη του μήνα έκδοσης της ακυρούμενης με την απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου πράξης, με την οποία η συνταξιοδοτική Διοίκηση, παρά το νόμο, δεν αναγνώρισε τη συνταξιοδοτική αξίωση (βλ. 1095/2013, 26/2010 αποφ. Ολομ. Ελ. Συν.), εν προκειμένω, της προσβαλλόμενης πράξης κανονισμού σύνταξης, πρέπει η κατά τα ανωτέρω επανυπολογιζόμενη σύνταξη να ορισθεί πληρωτέα, αναδρομικώς από την ημερομηνία συνταξιοδότησής της στις 8.8.2013.

VIII. Σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στην προηγούμενη σκέψη, πρέπει η κρινόμενη έφεση να γίνει εν μέρει δεκτή. Ως δε εκ της εν μέρει παραδοχής της έφεσης και κατ' εκτίμηση των περιστάσεων της υπόθεσης, πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 4 και 5 του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν.4129/2013 (Α' 52) «Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο», να διαταχθεί η επιστροφή στην εκκαλούσα του παραβόλου που κατέθεσε για την άσκησή της.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την έφεση.

Τροποποιεί την ... συνταξιοδοτική πράξη του Διευθυντή της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Πολιτικών Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και παραπέμπει την υπόθεση στη Διεύθυνση Χορήγησης Συντάξεων Δημόσιου Τομέα του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, προκειμένου να επανυπολογίσει, κατά τα οριζόμενα στο σκεπτικό της παρούσας απόφασης, τη σύνταξη της εκκαλούσας.

Διατάσσει την απόδοση του κατατεθέντος παραβόλου στην εκκαλούσα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε, στην Αθήνα, στις 23.1.2020 και 28.5.2020.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΠΑΡΕΔΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΑΚΙΚΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΦΡΑΓΚΟΠΑΝΑΓΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση, στο ακροατήριο του Δικαστηρίου, στις 28 Ιουλίου 2020.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΦΡΑΓΚΟΠΑΝΑΓΟΥ